

Abstrakt

Tato práce se zaměřuje na duševní choroby v dílech Edgara Allana Poea, jejich využití v Poeových povídkách a jejich funkci jakožto nástroje pro navození pocitů děsu ve čtenáři. Práce se pokusí o vymezení jednotlivých typů šílenství, které budou založeny na šílených postavách z osmi vybraných Poeových povídek. Povídky vybrané pro účely této práce obsahují jasný popis psychicky nemocných postav a jsou to „Černý kocour,“ „Sud vína amontilladského,“ „Ligeia,“ „Eleonora,“ „Berenice,“ „Pád domu Usherů,“ „Zrádné srdce“ a „William Wilson.“

Tato práce se bude skládat ze čtyř hlavních kapitol. Dále bude také doplněna krátkou kapitolou věnovanou životu Edgara Allana Poea, neboť životní příběh právě tohoto autora je důležitý pro pochopení, ba i patřičný prožitek z jeho díla. Kapitola 1 se zaměří na Poeovy vypravěče v povídkách „Eleonora“ a „Ligeia.“ Šílenství, které je u nich patrné, pramení z lásky, vášně a ztráty, především ale i z marného pokusu o dosažení ideálu krásy. To vše se poté odráží ve vypravěčově depresi nebo závislosti na opiu. Tyto postavy v podstatě propadají šílenství kvůli nešťastné lásce. Kapitola 2 bude sledovat, jak se šílenství v mysli přetváří na reálný čin, na vraždu. Tato kapitola se bude zabývat šílenými vrahy z Poeových povídek „Černý kocour,“ „Sud vína amontilladského“ a „Zrádné srdce.“ V těchto povídkách se vypravěči snaží uhájit svoji přičetnost, zatímco nevědomky ukazují, že jsou ve skutečnosti zmítáni krizí racionality. Jejich šílenství pramení z nezdravé závislosti na specifické věci nebo touze, kterou potřebují uskutečnit. Ta je pak demonstrována vypravěčovou perverzitou a zuřivostí. Zde Poe využívá kontroverze týkající se obhajoby šílenství probíhající za jeho doby v Americe a poukazuje na tehdejší představu, že člověk schopný rozumného uvažování nemůže být zároveň psychicky narušený. Kapitola 3 bude analyzovat melancholický charakter Rodericka Ushera v povídce „Pád domu Usherů“ a vypravěče v „Berenice“ trpícího monománií,

s ohledem na rozpad jejich životních jistot. Duševní zdraví těchto postav je totiž spojeno se stabilitou světa, ve kterém žijí a jeho narušení tedy vede k jejich šílenství. To se později nepříznivě odráží na jejich jednání s ostatními postavami, konkrétně jejich pohřbení zaživa. Šílenství zde vlastně pramení ze samotářského života hlavních postav a jejich obsesí. Poslední kapitola se pak bude zabývat tématem dvojnictví v povídkách „William Wilson“ a „Ligeia.“ Zde se šílenství projevuje vražednými sklony, které vypravěči vykazují poté, co si v mysli vytvořili neexistující postavy. V jednom z příběhů šílenství pramení z nekontrolovatelné touhy, ve druhém z krize svědomí a rozštěpení osobnosti.

Přestože téma mysli a duševních chorob není v gotickém žánru neobvyklé, Poe se u svých postav soustředí zejména na rozštěpení osobnosti, a to ve smyslu rozum versus cit či racionální uvažování versus šílenství, čímž vnáší do gotiky opět něco nového. Jeho pojetí šílenství za užití rozumové analýzy s intenzivními emocemi jej činí jedinečným.